Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Высокогорская средняя общеобразовательная школа №1
Высокогорского муниципального района Республики Татарстан»

ПЛАН

ТЕАТРАЛЬНОГО КРУЖКА

НА ТАТАРСКОМ ЯЗЫКЕ

«ТЕАТР СӨЮЧЕЛӘР”/ «ЛЮБИТЕЛИ ТЕАТРА»

Руководитель театрального кружка :
учитель родного (татарского) языка
Загидуллина Рузиля Рамазановна

Высокая Гора- 2026

Эчтәлек

1. Аңлатма язуы .... 3-4 бит
2. “Театр сөючеләр” түгәрәгенең эш планы .... 5-8 бит
3. Түгәрәкнең эш планына бәйле өстәмәләр........................... 9 бит
4. Әдәбият исемлеге .... 10 бит

Аңлатма язуы

Программа мәктәпнең үсеш программасы һәм өстәмә белем бирү планы нигезендә төзелә. Түгәрәк эше формасында гамәлгә ашырыла.

Эш программасы 1-7 нче сыйныф укучылары өчен атнага 1 сәгать исәбеннән төзелә. Барлыгы 34 сәгать.

Соңгы елларда республикада татар теленең куллану даирәсе киңәйде, иҗтимагый функциясе көчәйде.

Белем һәм тәрбия бирү бер-берсеннән аерылгысыз. Дәресләрдә алган белемнәрне мәктәптәге түгәрәкләрдә, электив курсларда камилләштерү, тулыландыру һәм ныгыту бүген көнүзәк мәсьәләләрнең берсе.

Баланың мәктәптән нинди шәхес булып чыгуында, киләчәктә нинди һөнәр сайлавында укыту - тәрбия эшенең роле бик зур. Укытучы баланың сәләтен күрә белергә һәм тиешле юнәлеш бирергә тиеш. Тиешле түгәрәккә яздыруның беренче максаты – баладагы мавыгуларны, омтылышларны үстерү, аңа сәләтен табуда һәм камилләштерүдә булышу. Икенче максат – балада эчке табигый көчләрне үстерү.

Балаларының сөйләм телен үстерү дәрестән тыш оештырылган эшләр аша алып барыла.

Балаларның чиста, төзек әдәби телдә сөйләшергә өйрәтү, татар сәнгатенә мәхәббәт тәрбияләү, китап укуга кызыксыну уяту, үзләрендә язу теләге уяту максатыннан түгәрәкләр оештырыла.

Программаның максаты:

Балаларның сәнгати һәм эстетик культурасын үстерү, аларга тормышта яхшылык һәм матурлыкны күрергә өйрәтү.

Бурычлар:

1) Театр сәнгате белән гомуми таныштыру.
2) Театрга нигез салучылар, танылган артистлар белән таныштыру.
3)Төрле жанрдагы әсәрләрне сәхнәгә кую аша укучыларның табигатьтән бирелгән сәләтләрен үстерү.
4) Сәхнәдә үзеңне тоту осталыгын, сәнгатьле сөйләм күнекмәләрен камилләштерү.
5) Мәктәп күләмендә оештырылган бәйрәм, тамашаларда актив катнашу.

Программаның актуальлеге

Федераль дәүләт стандартларын гамәлгә ашыру шартларында мәгариф алдына һәр яктан камил, мөстәкыйль һәм иҗади шәхес тәрбияләү максаты куелды. Укучыларга дәресләрдән тыш өстәмә белем бирү дә – заман куйган таләпләрнең берсе. Авторлык программасы әлеге максатка ярашлы шәхесне үстерүгә юнәлдерелгән технология нигезендә эшләнде.

Түгәрәк эше буенча көтелгән нәтиҗәләр :

-укучы үзен иркен тотарга өйрәнә, психологик яктан ачыла;
-үзенең мавыгуына туры килгән эш белән шөгыльләнә;
-түгәрәктәге укучылар, укытучы белән аралашу вакытында, эчке дөньясында ачыла, аралашу әдәбенә өйрәнә;
-укучы фикерләргә, үз фикерен дәлилләргә өйрәнә;
-сөйләм телен камилләштерә ;
-әхлак һәм зәвык тәрбиясе ала;
-шәхес булып тәрбияләнә, үз урынын таба;
-татар теле һәм әдәбияты буенча белемен тирәнәйтә, кызыксыну уята.

Түгәрәк татар теле һәм әдәбияты программасын кабатларга тиеш түгел.

Түгәрәкнең эш формасы күп төрле, монда укытучының иҗади сәләте зур роль уйный. Китап уку, аның турында фикер алышу, кечкенә докладлар төзү, язучы иҗатын өйрәнү, шигырь укучылар бәйгеләре оештыру, әдәби -музыкаль монтаж әзерләү, музейларга бару, җирле матбугат белән танышу, һ.б. бик күп төрле эш алымнары бар. Түгәрәкләрдә техник чаралар да куллану кирәк, эш барышында музыка яңгырату, магнитофон, телевизор, компьютер куллану эшне тагын да җанландыра.

Түгәрәк эше балаларның күзаллавын киңәйтергә, аңа яңалык алып килергә, рухи тәрбия бирергә дә тиеш. Халык авыз иҗатын, татар халык педагогикасын куллану, табигать белән аралашу түгәрәк эшләрен оештырганда укытучыга зур мөмкинлекләр ача.

Программаның эчтәлеге

Татар театрының чишмә башы. Театрга нигез салучылар турында кыскача белешмә. Театр артистлары турында фикер алышу.

Татарстандагы театрлар. Театр артистлары турында белешмә.

“Сәйяр” труппасы, аны оештыручы Габдулла Кариев эшчәнлеге. Беренче татар хатын-кыз актрисасы С. Гыйззәтуллина-Волжская иҗаты.

Г.Камал һәм К.Тинчурин - татар театрын оештыручылар. Аларның эшчәнлегенә күзәтү.

Галиәскар Камал исемендәге Татар дәүләт академия, Кәрим Тинчурин исемендәге Татар дәүләт драма һәм комедия, Курчак театры белән танышу.

Дәрҗия Аппакованың “Шыгырдавыклы башмаклар” хикәясен сәхнәгә кую. Видеоязмасын карау. Рольләрне бүлешү. Сәхнә бизәлеше өчен декорацияләр, костюмнар әзерләү. Репетицияләр үткәрү. “Шыгырдавыклы башмаклар” әсәрен 5-11нче сыйныф укучылары алдында күрсәтү.

“Син театр турында нәрсәләр беләсең?” темасына викторина уздыру.

“Шигъри сәхнә” исемле шигырьләрне сәнгатьле уку конкурсы уздыру. “Театр яктылыкка, нурга илтә” темасына конкурс уздыру.

Дәрҗия Аппакованың “Шыгырдавыклы башмаклар” әсәреннән сәхнәләштергән өзек карау. Театр түгәрәгенә кастинг, “Театраль вернисаж” үткәрү. Казанга Г. Камал исемендәге татар дәүләт Академия театрына экскурсия оештыру.

КАЛЕНДАРЬ – ТЕМАТИК ПЛАНЛАШТЫРУ

№	Тема	Сәгать саны	Үткәрү вакыты		Искәрмә
			План	Факт	
1.	Татар театр түгәрәгенә йөрер өчен кастинг үүдыру. Укучыларның татарча чыгышлары белән уртаклашу	1 сәг.			
2.	Татар дөньясында беренче театр оешу, беренче “карлыгачлары” турында фикер алышу. Татарстандагы театрлар. Театр артистлары турында белешмә.	1 сәг.			
3.	Габдулла Кариев һәм “Сәйяр” труппасы эшчәнлеге.	1 сәг.			
4.	Галиәсгар Камал, Кәрим Тинчурин – татар театрын оештыручылар. Галиәскар Камал исемендәге Татар дәүләт академия, Кәрим Тинчурин исемендәге Татар дәүләт драма һәм комедия, Курчак театры белән танышу.	1 сәг.			
5.	“Сәйяр” бәйгесе өчен материаллар туплау.	1 сәг.			
6.	Дәрҗия Аппакованың “Шыгырдавыклы башмаклар” хикәясенең видеоязмасын карау.	1 сәг.			
7.	Дәрҗия Аппакованың “Шыгырдавыклы башмаклар” хикәясенең видеоязмасын анализлау.	1 сәг.			
8.	Дәрҗия Аппакованың “Шыгырдавыклы башмаклар” хикәясе өстендә эш.	1 сәг.			
9.	Дәрҗия Аппакованың “Шыгырдавыклы башмаклар” хикәясенең мәктәп укучылары сәхнәләштергән вариантын видеоязмадан карау.	1 сәг.			
10.	Дәрҗия Аппакованың “Шыгырдавыклы башмаклар” хикәясенең рольләрен бүлешү.	1 сәг.			
11.	Дәрҗия Аппакованың “Шыгырдавыклы башмаклар” хикәясеннән өзек өйрәнү.	1 сәг.			

12.	Дәрҗия Аппакованың “Шыгырдавыклы башмаклар” хикәясеннән өзек өйрәнү.	1 сәг.			
13.	Дәрҗия Аппакованың “Шыгырдавыклы башмаклар” хикәясеннән өзек өйрәнү.	1 сәг.			
14.	Дәрҗия Аппакованың “Шыгырдавыклы башмаклар” хикәясеннән өзек өйрәнү.	1 сәг.			
15.	Дәрҗия Аппакованың “Шыгырдавыклы башмаклар” хикәясеннән өзек өйрәнү.	1 сәг.			
16.	Дәрҗия Аппакованың “Шыгырдавыклы башмаклар” хикәясе өчен костюмнар һәм сәхнә бизәлеше өчен декорация әзерләү	1 сәг.			
17.	Дәрҗия Аппакованың “Шыгырдавыклы башмаклар” хикәясе өчен костюмнар һәм сәхнә бизәлеше өчен декорация әзерләү	1 сәг.			
18.	Дәрҗия Аппакованың “Шыгырдавыклы башмаклар” хикәясе өчен костюмнар һәм сәхнә бизәлеше өчен декорация әзерләү	1 сәг.			
19.	Дәрҗия Аппакованың “Шыгырдавыклы башмаклар” хикәясен мәктәп күләмендә сәхнәләштерү	1 сәг.			
20.	“Театр яктылыкка, нурга илтә” темасына конкурс уздыру	1 сәг.			
21.	“Шигъри сәхнә” исемле шигырьләрне сәнгатьле уку конкурсына әзерләнү	1 сәг.			
22.	“Шигъри сәхнә” исемле шигырьләрне сәнгатьле уку конкурсына әзерләнү	1 сәг.			
23.	Биектау үзәк район китапханәсенә бару.	1сәг.			
24.	Районның үзешчән артистлары белән очрашып әңгәмә кору	1 сәг.			
25.	“Син театр турында нәрсәләр беләсең?” темасына викторина уздыру	1 сәг.			
26.	Зиннур абый Хөсниярның “Тукран тәүбәсе” исемле балалар сәхнәләштергән видеоязманы карау.	1 сәг.			

27.	Такмак әйтешле уеннар.	1 сәг.			
28.	Җитезлеккә уеннар өйрәнү.	1 сәг.			
29.	Сәнгатьле уку буенча эш.	1 сәг.			
30.	Сәхнә өчен куелган уеннарны өйрәнү	1 сәг.			
31.	Сәхнә өчен куелган уеннарны өйрәнү	1 сәг.			
32.	“Театраль вернисаж”га әзерлек	1 сәг.			
33.	“Театраль вернисаж”	1 сәг.			
34.	Казанга Г.Камал исемендәге татар дәүләт Академия театрына экскурсия оештыру	бер көн			

Укучылар өчен әдәбият исемлеге:

1. “Мәктәп сәхнәсе” сериясеннән китаплар.
2. Татар әдәбиятыннан хрестоматияләр, 5-9 сыйныф, Казан, ”Хәтер”нәшрияты,1999.
3. Әдәплелек дәресләре (хрестоматия). Фәнни редакторы профессор Р.А.Низамов. Казан: Мәгариф, 2000.
4. Могҗизалы мәктәп сәхнәсе.Казан:Мәгариф,2003.
5. ”Мәктәп китапханәсе” сериясе томлыклар
6. ”Энҗе чәчтем” сериясеннән фольклор җыентыклары.
7. Татар балалар әдәбиятыннан хрестоматия.Төзүче- авторлары Л.И.Минһаҗева, И.И.Мияссарова, Казан-“Хәтер” нәшрияты, 2004
8. Татар халык әкиятләре.
9. Табышмаклар.
10. Мәкальләр.